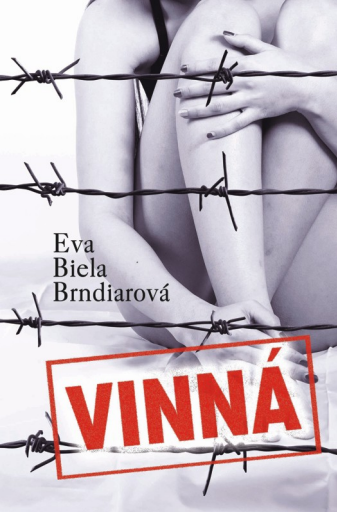




Eva  
Biela  
Brndiarová

**VINNÁ**

Eva Biela Brndiarová

# VINNÁ

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.  
Vajnorská 128, 831 04 Bratislava 3  
E-mail: [slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk](mailto:slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk)  
[www.slovenskyspisovatel.sk](http://www.slovenskyspisovatel.sk)  
Zodpovedná redaktorka Vladimíra Šimová  
Tlač Kasico, a. s., Bratislava

Copyright © Eva Biela Brndiarová 2015  
Cover Design © Peter Brunovský 2015  
Cover Photo © red mango/Shutterstock.com  
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2015

ISBN 978-80-220-1886-9

*Ďakujem*

*vydavateľstvu Slovenský spisovateľ  
za rozhodnutie vydať román,  
ktorý sa mi tak ťažko písal.*

*Venujem*

*všetkým, čo sa v knihe nájdu.  
Všetkým, čo majú dostatok sily podať pomocnú ruku.  
A zvlášť tým, čo konajú zlo.  
Možno nevedomky, možno ich to tak naučili.  
Možno stačí načúvať bolesti, zameniť JA za MY,  
chcieť šťastie nielen pre seba.  
A milovať – viac, oveľa viac.*

## PROLÓG

Poznala ten pohľad. Kedysi ho milovala, teraz z neho mala už len strach.

Vedel to. Pristavil sa ním na jej strhanej tvári, zavrátal sa do modrých dúhoviek – len na pár sekúnd. Sekundy odmerali jeho rázne kroky. Keď pristúpil k lavici svedkov, odvrátil zrak. Bol chladnejší ako ľad, ako pohľad hada.

Meravý, pripravený ničieť. Vryl sa jej do pamäti, keď schytala prvú facu. V deň svojich tridsiatych narodenín.

Mal to byť deň zmierenia, deň, keď bola rozhodnutá urobiť hrubú čiaru, vysloviť nevypovedané a odpustiť všetko, čo sa medzi nich začalo vkrádať.

Mozog jej už celé týždne pracoval na plné obrátky, mazal minulosť – len to, čo bolo v nej zlé. Prehodnocoval realitu, triedil vypočuté, prečítané z časopisov, z motivačnej literatúry, hľadal najlepšie riešenie, písal scenár k novému životu. Do zblbnutia si opakovala každý krok a vyhadzovala, čo u Vlada nemohlo fungovať. Vedela, že to bude ťažké, že bude musieť zaťat' zuby a prehĺtať slzy. Veľa slz. Nevedela, že láska k Vladovi a deťom ju zničí. Zastrela jej zrak, vysmiala sa jej do tváre, podlomila nohy, pováľala ju v prachu. Chcela priveľa. Teórie, poučky, zaklínadlá o znovuzrodených vzťahoch – tak im verila, tak veľmi túžila, aby im uveril aj on.

Sprievodcovia vzťahov zlyhali.

Za prekročenie hranice prišiel trest. Nemala povolenie ani prísľub. Vstúpila do Vladovho teritória bez opýtania, bez zbraní. Len s láskou. Láska umrela, skôr ako sa stihla dotknúť Vladovho srdca.

Odmietla prijať jej smrť. Musela prísť ďalšia – smrť člove-

ka, aby pochopila, prečo si Vlado vytvoril vlastný svet. Svet, do ktorého ju nechcel pustiť. Prosby, naliehania, deti – ignoroval ich, zavrhol všetko. Bol ako skala. Tvrdý, neoblomný. A tichý. Jeho ústa čoraz zriedkavejšie vypúšťali slová – slová, ktoré by adresoval jej.

Odmietala prijať realitu. Tvrdohlavo, slepo. Chcela ju zmeniť, chcela vrátiť čas. Aké detinské, naivné. Rozhodnutie rozbiť stenu, nevšímať si črepiny, rany, vojsť tam, kde bolo vstúpiť zakázané, pre seba, pre Vlada, pre ich deti, sa rovnalo samovražde. Nemala to robiť, nemala...

Strhla sa. Do reality ju vrátil pevný stisk ruky. Myšlienky na minulosť zmizli. Pozrela najskôr na ruku zvierajúcu jej ramię, potom do očí človeka, ktorý ju obhajoval. Zlosť, nástojčivosť, rezignácia, všetko sa spojilo v jeho tichom: „Pani Dubnická, prečo ste mi nepovedali o svojom zlom zdravotnom stave?“

Neodpovedala, iba pohľadom skĺzla po postave muža, ktorý sa deň za dňom čoraz viac začínal podobáť na muža, akým nikdy nechcel byť, ktorý vážnym hlasom všetkým prítomným vykresľoval, čo sa stalo zo ženy, s ktorou žil. Snažila sa nepodať slovám vychádzajúcim z jeho úst. Klamstvám. Takým presvedčivým, že keby nebola ženou, o ktorej hovorí, aj by mu uverila. Tak ako mu uverili všetci, ktorí ju súdili. Ostala sama, sama s vierou, že nie je tou, o ktorej hovorí, že ona je niekto iný. Vedel to on, tak ako to vedela aj ona. Nepodal jej ruku, keď sa zapotácala na kraji priepasti. Počkal si na jej pád. On sa oslobodil, ona si nasadila putá. Urobila, čo nedokázal. Urobila to zaňho. Sama seba odsúdila. Pomohla mu. Nikto by mu nepomohol viac.

Dostal všetko, čo chcel. Dostal, čo mu nikdy nechcela dať, čo jej chcel celé roky vziať. Dávala a on si bral. Dávala, aby jej nebolo – ach, aká bola slepá a naivná – vzaté. To, čo bolo jej životom, jej súčasťou. Deti.

Kto by jej uveril, že ten uhladený, sympatický, vždy usmia-

ty muž, každému ochotný pomôcť, jej občas nedá ani jesť, že sa vyžíva v ponižovaní. Že jej dennodenne opakuje, aby nezabudla, aby ani náhodou pred nikým nevypustila z úst, čo jej vtíkal do hlavy. Že nemá právo na nič. Len držať hubu, byť nevidená, nemať potreby. Má bez slova trpieť jeho milenky, ak chce mať svoje deti, ak nechce skončiť pod mostom, má mlčať, robiť len to, čo povie jej pán, mať to, čo jej dovoľí. Nemať nič.

Nevedela, prečo od Vlada nedokáže odvrátiť zrak, prečo sa tak sústreďuje na jeho gestá, prečo odrazu prestala vnímať jeho slová. Prečo stále myslí na to, čo bolo. Minulosť – spomienky. Čím viac ich odháňala, tým nástojčivejšie sa vracali. Stále hľadala odpoveď. Kde sa vyparil ten láskavý, milujúci, tolerantný chlap? Kde zmizol jeho úsmev, šibalský pohľad, objatie, v ktorom sa cítila taká malá, chránená. Kedy a prečo, koľkým ženám šepkal maznavé slová, keď dostal chuť na sex?

Z muža, ktorého milovala, neostalo nič, len pekná schránka. Vnútro nahradilo niečo, z čoho mala čoraz väčší strach. Niečo, čo sa vkradlo do jeho tela zakaždým, keď za sebou zatvoril dvere. Zakaždým keď na ňu pozrel, z jeho očí sršala nenávisť, obrovská nenávisť. Ničila ju, ničila deti. Nechcel vidieť ich bolesť, chcel len jedno. Vrátiť čas a zmeniť všetko, čím dovtedy bol. A predbehnúť čas. Čas, ktorý musel venovať tým, čo ho brzdi. Svojim deťom. Vedela, ako ráta mesiace, roky. Ako zúri pri predstave, koľko ešte, ako dlho musí financovať tých, ktorých splodil. Koľko rokov mu zostáva k slobode.

Keď Vlado dohovoric, ani na chvíľu neuhol pohľadom. Pozeral sudcovi priamo do tváre a čakal na ďalšiu otázku. Ďalšia neprišla. Sudca mu poďakoval, žalobca si so spokojným úsmevom uvoľnil kravatu a Vlado, skôr než odkráčal na lavicu svedkov, s vážnou tvárou krátko kývol a pravou rukou si prihladil sako. To sako videla na ňom prvýkrát, tmavosivé, s jemným prúžkom. Oblek si nekupoval sám, vedela to, hneď ako sa zjavil vo dverách do súdnej siene. Bol drahý, sedel mu ani uliaty. Nikdy

by zaň nevyhodil peniaze, keby... keby nepotreboval vyzerat', ako práve v tej chvíli vyzeral – decentne, zodpovedne, dokonale. Stál len pár metrov od nej, tak blízko, že cítila závan jeho vody po holení. Tak ďaleko ako ešte nikdy. Delila ich nenávisť. Nenávisť mu našepkávala slová, ktorými bez mihnutia oka, bez akýchkoľvek emócií, odpovedal sudcovi na otázky.

Sklonila hlavu. Nie celkom, len tak, aby ho stále videla – videla muža, ktorý pred pár rokmi, v podobnom obleku, takým istým presvedčivým hlasom hovoril opak toho, čo dnes vychádzalo z jeho úst. Sľub. Chcel ho vysloviť pred Bohom, chcel otcovi dokázať, že už nie je decko. Že mu nik nebude prikazovať, s kým má stráviť zvyšok života. Dnes veľkú lásku zničil, nenávisť oslavovala víťazstvo. Nenávisť, víťazstvo, nenávisť, víťazstvo... tie dve slová sa odrazu zliali v jedno. Oblial ju studený pot, dych sa zasekol, v sluchách cítila šialený tlkot srdca.

Zdvihla hlavu vo chvíli, keď sa Vlado na lavici svedkov otočil. S hrôzou si uvedomila, že oči, ktorými sa na ňu zahľadel, sú oči iného človeka. Slzami rozmazaný zrak jej namiesto Vladovej predhodil inú tvár. Tá tvár len nemo otvárala ústa. Uši nepočuli, ale všetko v nej, každá bunka v jej tele vnímala zlovestný odkaz. Absurdný, vyživajúci sa v bolesti, pomaly sa rozširujúci do jej tela: „Budem ťa milovať, chrániť, v dobrom aj zlom, v zdraví aj chorobe, v...“ Po líci jej stiekla slza, rýchlo, zatínajúc zuby, aby sa jej cez pery nevydral vzlyk, si ju opakom dlane zotrela.

„Obžalovaná, vstaňte. Chcete ešte niečo povedať...?“

Chvíľu nevnímala, čo od nej sudca v slávnostnom talári chce, až kým jej obhajca potichu nezopakoval jeho slová.

Čo chcel počuť? Čo mu mala odpovedať? Že ľutuje, že keby sa dal vrátiť čas, nikdy by nič také nespravila?

Čas. Koľko času by potrebovala na návrat, na znovuobjavenie samej seba. Na sebaúctu.

Pomaly vstala, pozrela sudcovi do tváre a tichým, takmer nečujným hlasom vyslovila: „Ľutujem. To ste chceli počuť, však?

Slová ľútosti. Ale ja ich nemôžem povedať. Nič neľutujem. Urobila som, čo som musela, z lásky, nekonečnej lásky..." Hlas sa jej zlomil.

Nevníkala rozsudok, nepočula, koľko rokov strávi za mrežami, nezaujímal ju to. Nie vo chvíli, keď, zadržiavajúc plač, odvrátila zrak od muža, ktorý ju zničil, keď medzi ľuďmi zazrela tých, ktorí tam nemali byť. Sedeli úplne vzadu s Vladovou matkou.

„Sľúbil si mi, sľúbil..." kričala, ale nevychádzal z nej hlas. Keď jej strážna služba nasadila na ruky putá, ešte raz sa otočila. Posledný raz pohľadom pohladila tváre svojich synov. Vladko, taký podobný svojmu otcovi, o ňu ani na chvíľku nezaváhal pohľadom. Odsúdil ju. Už dávno. A Tomáško, jej útle, štúple chlapčiatko? Pomýlené, vystrašené, zraniteľné. Skôr než ju vyviedli zo súdnej siene, postrehla, ako sa Tomáškovi trasie spodná pera. V modrých vyplašených očiach zachytila strach.

Po lícach jej stiekli slzy.

„Som vaša mama. Ja som vás priviedla na svet. S bolesťou, s láskou. Ľúbim vás, chlapci, nekonečne ľúbim. A nikdy neprestanem.“

Nemohli počuť, čo kričalo jej vnútro, čo sa nedokázalo prebrať cez stiahnuté hrdlo. Neuvidí ich. Koľko rokov? Uvidí ich ešte vôbec? Dostane šancu?

## 1 / MILENA

„Milena, zobud' sa! Milena!“

Niekde v podvedomí vnímala Agátine slová, ale až keď na líci pocítila bolesť, precitla, posadila sa na posteli a, prudko dýchajúc, odtiahla sa čo najďalej od útočníčky.

„No konečne sa primadona prebrala. Ešte pár takýchto nocí a prisámbohu, že ťa zabijem.“

„Prepáč, ja...“ nedopovedala. S rozťahnutou dlaňou na prsiach lapala dych, tíšila srdce, ktoré jej išlo vyskočiť z hrude, s vytreštenými očami hľadela na Agátinu tmavú siluetu. Príznak zo sna zmizol, ale stále ho cítila. Cítila, ako sa o ňu obtrel, počula, ako sa v tme rozplynul jeho šepot.

„Chod' do riti aj s tvojím prepáč. Ak s tým nočným vyziapovaním neprestaneš, poputuješ rovno za tou malou šťandou,“ zúrivo zasyčala Agáta, odšuchtala sa k posteli a podľa toho, ako zavrzgal matrac, Milena vedela, že sa obrátila tvárou k stene.

O pár minút už Agáta opäť spala, ale kým Milena začula jej pravidelný dych, musela si vypočúť ešte zopár štiplavých nádvok. Zvykla si na ne, no bolo to nič v porovnaní s nočnými morami, ktoré ich čoraz častejšie budili zo spánku.

Spánok... Pomaly už ani nevedela, aké to je, poriadne sa vyspať. Oprela si hlavu o stenu a dlaň priložila na krk. Pod prstami jej búšila tepna. Nadýchlala sa a pomaly, čo najpomalšie vydýchlala. Raz, dva razy. Potom si dlaň priložila na líce. Nebola to prvá facka, ktorú v noci schytala od Agáty. Drsný, ale podľa Agáty najúčinnější prostriedok, ako ju vytrhnúť z morbidného sna.

Drsná pripomienka inej facky.

Pomaly, akoby samu seba chcela pohladit', odtiahla ruku z líca a objala si ramená. Meravo civela do tmy, zhlboka dýchala a donekonečna si opakovala, že všetko bude fajn, len nesmie myslieť na facku, na Zdenku, na smrť. Musí len – vymazať z hlavy desivé vidiny.

Keď sa Agáta s hlasným zachrápaním otočila na druhý bok, strhla sa a striasla. Od chladu a strachu. Z toho, že sa už nikdy nezbaví Zdenkiných očí, zápachu krvi a smrti. Pomaly, potichu sa zo sedu zošuchla na preležaný matrac a schúlila sa do kľbka pod prikrývku. Oči upierala na prázdnu posteľ nad sebou, na štruktúru preliačenej kovovej siete. Potrebovala záchytný bod, niečo, čo jej pomôže vyhnúť z hlavy myšlienky na večer spred pár týždňov. Niečo, nad čím nemusí rozmyšľať, len mechanicky rátať, spájať predstavy do tvarov. Zbytočne. Vedela, že neodídú,

že ju čaká ďalšia prebdená noc – keď zavrie oči, znova ju bude mať pred očami. Zdenku.

Zdenka. Bola mladá, krásna a nežná. Mala všetko a nič. Tak ako ona. Obe zlyhali. Len Zdenka o niečo skôr. Bola to odvaha – alebo zbabelosť? Nepočkať na to, čo ju čakalo tam vonku. Možno by tie roky prežila v láske. Možno nie. Život – alebo smrť? Vybrala si druhú možnosť. Vidina bolesti, ponížovania a odmietania bola silnejšia.

Nechcela vedieť, zažiť, chcela odísť, tak odišla. Nechala jej spomienku. Na ten večer, keď ju našla pod sprchou, na bolesť v mŕtvych očiach, na krv. Obrovské množstvo krvi, ktorá zaliala jej nahé telo z podrezaného krku. Aj dnes vo sne znovu cítila ten odporný, sladkastý pach, aj dnes v noci znova počula sponed, slová, ktoré sa Zdenke noc pred smrťou pomedzi vzlyky drali z úst. A ona počúvala.

Počúvala, čo nikdy nebolo vyslovené, čo bolo pochované tak hlboko, že vydolovať všetko svinstvo a krutosť na svetlo Zdenke už nepomohlo. Akoby si do rán sypala soľ. Vypovedané bolo viac, ako si vedela predstaviť. Viac, ako vládala zniest. Chcela Zdenke pomôcť, tak veľmi, až sa zľakla. Nebola pripravená byť znovu matkou. Matkou, po akej Zdenka túžila, ktorú tak veľmi potrebovala. Na pár hodín, na chvíľu sa ňou stala. Ležali spolu na jednej posteli, kolísala ju v náručí, pod rúskom tmy sľubovala krásnu budúcnosť. Odpustila jej všetky viny. Namiesto kňaza, sudcu, namiesto tých, ktorí ju mali ľúbiť, ktorí jej ublížili, ktorí ju odsúdili.

Aj Zdenka zabila. Len preto, lebo aj jej blízki zabili. Všetko, po čom túžila, všetko, čo jej mali a odmietli dať. Počúvala zo Zdenkiných úst slová, ktoré by dieťa nikdy nemalo vysloviť. Počúvala, čo ju samu ako dieťa trápilo. Vstrebávala jej bolesť, ved' bola aj jej bolesťou. Otvárala staré rany, vyplavovala špinu. Predsudky, poslušnosť, neláska. Kto som, aká chcem byť? Komu na tom záleží? Odvrhni, použi a odhod'. Odsúd'.

Krkavčia matka. Môže byť dieťa krkavčou matkou? Ešte ňou ani nebola, dieťaťu, čo vypadlo zo Zdenkinho mladučkého tela. Nemilované, nechcené. Nechceli ho tí, ktorých milovala, chcela ho len ona. Až do chvíle, kým nezačula jeho plač. Neohlasoval život, ohlasoval utrpenie. Dá sa zabiť pre lásku, z lásky? Zdenka to urobila. Zdenkine ruky len vykonali, čo jej v tej chvíli našepkalo srdce. Odvrhnuté, ubolené, osamelé, nemilované.

Milena sa prebrala na budíček. Rozospatá Agáta už sedela na posteli, rukami sa opierala o matrac, nohou šmátrala po dlážke. Strapaté krátke peroxidové vlasy jej odstávali na všetky strany. Keď si vopchala nohu do papuče, siahla si rukou do vlasov, prehrabla ich a zívajúc na ňu zazrela.

„Dobré ráno,“ zašomrla Milena, skôr ako vstala z postele.

„Ako pre koho. Mala by si s tými tvojimi debilnými snami konečne niečo robiť. Už som raz skoro zabila, tak nechci, aby som si to vyskúšala naostro.“

„Myslíš, že mňa to neštve?“

„Ty, moja zlatá, radšej nemysli, ale ťahaj za bacharkou, nech ťa dajú vyšetriť.“

„Už som bola.“

„Kde? Za bacharkou? Alebo v cvokárni?“ Agáta zvedavo potočila hlavu.

Liezli jej na nervy. Agátine debilné poznámky a ešte debilnejšie otázky. Bola s ňou v cele len pár týždňov, ale za ten krátky čas vedela o nej pomaly viac ako o sebe. Nezavreli sa jej ústa a nepokojné oči striehli na každý pohyb, na každé gesto. Bola v strehu, ako vyhladovaný pes. Koristou bola Milena a všetky ženy mihnúce sa v jej blízkosti. Rozhovory, klebety, narážky. Stávali sa cestičkou, ako sa dostať k tomu, čo chcela, ako držať v hrsti tie, ktoré potrebovala. Každú, aj celkom nepodstatnú informáciu si ukladala do hlavy a potom ich spájala, kombinovala, triedila. A využívala.

Štvalo ju všetko a všetci. Momentálne asi najviac, že sa jej ne-

darilo vytiahnuť aspoň niečo z toho, čo chcela vedieť o žene, s ktorou ju posadili do cely, a o dievčati, na ktorého posteli teraz spávala.

Milena držala jazyk za zubami. Súkromie bolo tabu. Minulosť prestala existovať. Pre ňu, pre všetkých. Agáta z nej nedostala ani slovo, ani náznak, kto bol na príčine, dôvod, prečo si Zdenka siahla na život. Poznala ho len Milena.

A Agáta, ako dobre vycvičený stopársky pes, to vytušila a neprestala dobiedzať.

Prečo? Na tú otázku jej zas neodpovedala Agáta. Len sledila a čakala, že sa raz preriekne. Ani náhodou ju neuspokojila oficiálna verzia kolujúca vo väznici a výpovede žien pred vyšetrovateľom, jednoznačne potvrdzujúce Zdenkinu psychickú labilitu.

Zabiť vlastné dieťa, na tom si väčšina z väzenkýň poriadne zgustla. Dávali smrť novorodeniatka Zdenke vyžrať. A potom, keď si pod tlakom nenávisti, strachu a bolesti vzala život, tie isté ženy, bacharky, vyšetrovateľ, všetci hovorili o jej smutnom konci. S ľútosťou. Pokrytci habkajúci po pravde, splietajúci rôzne verzie o smrti. Kto dohnal Zdenku k samovražde? Nik. Milena mlčala, nepotvrdila a nevyvrátila ani jednu verziu. Pred ženami ani pred vyšetrovateľom. Nemala dôvod.

Nevnímať, nevidieť, neriešiť. Cesta, jej vlastná cesta, ako fungovať vo svete, do ktorého nepatrila. Ako si zachovať aspoň zvyšky toho, čo ju ešte robilo človekom, ženou, ktorou kedy si bola.

Spoved' ostala spoved'ou. Dodržala slovo. Ani jedna z tých vulgárnych, bezcitných žien uväznených vo vlastnej špine a malosti z nej nič nevytiahla. Boli pre ňu len trosky, nerobili nič iné, len striehli na slabú chvíľku hociktorej z tých, s ktorými mali spoločnú celu, spoločný stôl, dvor, pracovný čas aj voľné chvíle.

Použili na to výsmech, ponižovanie, zneužívanie, bitku. Sluš-

ný arzenál, keď nemáš kam ujsť. Akoby sa po prechode za bránu väznice začali držať hesla – cudzia bolesť lieči vlastné rany. Akoby do nich napichali testosterón. Zhrubli.

Na Milenu nič nezaberalo. Agáta, bacharky, ženy, ktoré sa na dlhé roky stali súčasťou jej života, sa o nej nedozvedeli nič. Mala svoj svet a nikoho doň nemienila vpustiť. Svet ticha, myšlienok a spomienok, nebolo nič viac. Zasekla sa v čase. Nevnímal prítomnosť, bola len vykonávatelkou toho, čo jej prikázali, čo nariadil väzenský poriadok. Budúcnosť prestala existovať.

Agáta nebola pre ňu ničím. Rozdrapená, vulgárna kreatúra, ktorá sa ju silou-mocou snažila vtiahnuť do reality. Ničím bolo všetko, čo vychádzalo z jej úst. Tá žena bola len úbohým náhradou za Zdenku. Tichú, inteligentnú, vystrašenú. Svetielko, čo na pár týždňov prežiarilo svet, prebudilo v nej materstvo. Spávala v Zdenkinej posteli, sedávala na jej stoličke. Ukladala si osobné veci do jej skrinky, na poličku... Hlúposť. Nič z toho Zdenke nepatrilo, len Milena si všetok ten erár spájala s ňou. Spájala s ňou seba.

Od tej noci, keď Zdenka zo seba vydolovala všetky bolesti, akoby sa stali jednou bytosťou. Raz bola ženou, raz dieťaťom. A dieťa v nej nedokázalo zabudnúť na nič zlé, čo sa mu kedy stalo. Zdenka bola ako trn zarytý hlboko pod kožu. Ešte nevyhnisal, neprebolel. Pripomínal minulosť, otváral staré, dávno zabudnuté rany. Zabudnuté? Nie. Len ich potlačila, zakopala hlboko v sebe, ako vrah zakopáva obeť. Dost' hlboko, aby ju nik nevidel, dost' plytko, aby o ňu niekto niekedy zakopol a vykričal tú obľudnosť do sveta.

„Haló, na niečo som sa pýtala!“ zahučala jej Agáta do ucha, keď si cez hlavu pretiahla tričko.

Milena sa strhla, cúvla k dverám.

„Staraj sa o seba, nemám náladu na tvoje sprosté reči.“

„Ty máš pocit, že sa nestarám? Omyl, pani dokonalá. Prá-

veže sa starám, o svoj pokojný spánok, ak si si neráčila všimnúť.“

„Chod' sa postážovať bacharkám. Možno ti zmenia podnámom.“

Obe sa po Mileniných slovách zarazili a na chvíľu sa jedna druhej zahľadeli do očí. Agáta zaskočená Mileniným odporom a Milena, že sa dala vyprovokovať a vypustila z úst, čo si inokedy len pomyslela.

„Ale, ale, niekto konečne vystrčil rožky,“ zatiahla Agáta, keď sa spamätala z prekvapenia.

Jej slová neboli konštatovaním, bolo v nich niečo viac. Tichá, nevypovedaná vyhrážka. Milena na jej provokáciu nereagovala. Len sa očami vpila do Agátinej tváre a čakala. Ako oheň a ľad. Asi tak v tej chvíli vyzerali. Agáte sa zúžili oči, blčala v nich zlosť, ústa nasucho prehltli. Ešte skôr ako vykročila, rukou sa načiahla k Milene. Urobila krok a zastala. Nesiahla na Milenu, ruku spustila vedľa tela, kopla do nohy stoličky a posadila sa na posteľ. Odradil ju výraz v Mileniných očiach – chlad, rezignácia, apatia, odovzdanosť. Bez slova, bez toho, aby zdvihla ruku na obranu, uprene hľadela Agáte do očí.

Udri, vyzývali Agátu Milenine modré oči, uláv si a potom ma nechaj na pokoji.

Agáta odvrátila tvár. Napätie povolilo. Keď sa jej Milena otočila chrbtom, zdvihla sa z postele a zvedavo si ju premerala. Akoby pred ňou ani nestál človek, ale bábka. Figurína bez vôle, bez emócií. Tie sa z nej valili, len keď ju prikvačila nočná mora. Vo dne z nej sálal chlad. Provokoval. Vytáčalo ju, že Milena sa nebránila, že ju ignorovala. Ale Agátu najviac šťvalo, že tá žena sa jej nebála. Keď si uvedomila dôvod, zlosť ju prešla. Vedela, čo to znamená, vedela, čo sa s človekom deje, keď prestane vnímať strach.

## 2

Milena sa opierala o stenu vedľa pootvoreného okna a hľadela na zapadajúce slnko. Mala rada západy slnka, okamih, keď sa dotklo obzoru a spolu s oblakmi vymaľovalo oblohu do nádherných farieb a tvarov. S prižmúrenými očami nasávala jeho energiu, dala sa pohľadáť teplom posledných lúčov. Kedysi, dávno, tak dávno, z neho cítila život. Dnes necítila nič, len zachytávala jeho žiaru, okamih, keď sa stratilo za väzenskou strechou, a odvracala spomienky. Žiadny obzor, žiadne farby, len žltá oslepujúca guľa, sivé strechy, ostnaté drôty a ticho v hlave...

Zahryzla si do pery, aby zadržala slzy. Odvrátila pohľad a otočila sa do miestnosti, poloprázdnej, zaplnenej len erárnymi skrinkami, stolmi, stoličkami, presiaknutej neznesiteľným pachom upotených ženských tiel. Imaginárne ticho razu obostrela kakofónia zvukov z televízora a z hrdiel desiatky žien. Opakovali sa do nemoty, stále dookola. Stali sa súčasťou väzenského režimu. Nasilu sa jej tlačili do mozgu. Zdvihla dlane, aby si ich pritlačila k ušiam, no skôr než sa nimi priblížila k hlave, zaťala päsť a strčila si ich do vreciek na erárnych plátenných nohaviciach. Potom pomaly prešla popri rade stoličiek rozostavaných pred televízorom a odvrátila zrak, aby sa nemusela pristaviť na žiadnej tvári.

Hnusili sa jej. Sprosté reči hodnotiace herečku, ktorá si to rozdávala v nejakej starej zavšivenej búde s milencom, hnusilo sa jej, ako sa, súťažiac, ktorá z nich bude perverznejšia, odbovovali nad prednosťami hlavného mužského hrdinu. Romantické filmy, nekonečné telenovely, vyumelkované ženy, drsní, krásni chlapi. Rajcovali ich. Chýbala im nežnosť, láska, chýbal im sex. Snažila sa prehliadať ruky pod tričkami, obscénne gestá, natriasanie prsníkov, dlane v rozkrokoch rozťahnutých nôh, hlasný, chrapľavý smiech. Bolo jej z nich na vracanie. Potrebovali sa odreagovať, zabudnúť, vykričať. Chcela ich pochopiť,

no nemohla. Oni potrebovali obecenstvo, ona potrebovala samotu.

Zrýchliła, vybehla z miestnosti a zamierila do cely. Vzala si preukaz a ohlásila sa bacharke. Ešte má dosť času – nadýcha sa vzduchu, vypne mozog a bude počítat'. Rátala, aby sa nezbláznila. Všetko a všade, gombíky, ktoré na šijacom stroji prišívala na kúsky odevov, minúty na hodinách, kachličky na stene, vlasy na hrebeni, cestoviny v polievke a v noci tep. Prikladala si prsty na krk a rátala. Jedno buchnutie srdca za Vladka, jedno za Tomáška, jedno... Stále dookola, stále a stále, kým vnímala, kým sa k nej neprikradol spánok a neoslobodil ju od spomienok.

Na vybetónovanom priestranstve bolo pusto, len neďaleko dverí postávali tri postavy, s pôžitkom si vychutnávali nedeľňajšiu cigaretu. Zamierila na opačný koniec väzenského dvora, pomaly rátala kroky. Odmeriavali čas, vzdialenosť – od tých tam vonku. Tlkot srdca. Dve komory, dve odmerky. Prelievala sa v nich láska s bolesťou. Zatvorila oči, nadýchla sa, aby privolala obraz tých, ktorých tváre sa jej vynárali už len v snoch. Predstavovala si, akí sú. Trestom nebolo väzenie, trestom bolo nevidieť ich, necítiť ich vôňu, nepočuť ich hlas. Necítiť dotyk vlastných detí. Strhla sa a obzrela sa za seba, keď sa jej od nohy odrazil kamienok. Agáta práve kopla do ďalšieho.

„Mám pre teba odkaz.“ Tých pár slov vypustila Agáta z úst zároveň s cigaretovým dymom. Potom zakašlala a, držiac cigaretu medzi palcom a ukazovákom, znova si potiahla. „Nie si zvedavá?“ opýtala sa, keď Milena nezareagovala.

„Nie.“

„Mala by si.“

„Čo za to?“ opýtala sa, keď sa Agáta otočila na odchod.

Tú otázku vyslovila schválne. Vedela, že Agátu okamžite zastaví. Pud sebazáchovy a chamtivosť. Obmedzujúca, ale v Agátinom prípade dostatočná náhrada za nedostatok sivej mozgovej hmoty. Nepotrebovala ju, rešpekt u slabších si vybuodovala

niečím iným, niečím, čo dokonale nahradilo nízku inteligenciu. Prefíkanosťou, tá jej nechýbala, nič neurobila a nevypustila z úst len tak. Niečo za niečo – jej obľúbená mantra.

Keď sa im stretli pohľady, Agáta pomaly vyfúkla dym a ešte pomalšie k nej vykročila. Zastala dva-tri kroky od Mileny, prižmúrila oči a s prstom nasmerovaným na ňu, už nie posmešne a arogantne ako zvyčajne, ale s akýmsi záujmom a niečím, čo v jej pohľade Milena nevedela identifikovať, povedala: „Mala som dnes návštevu. Trošku som sa na teba posťažovala, to vieš, bývať so šibnutou nie je slasť,“ zaškerila sa, znovu si potiahla z cigarety, a keď kútikom úst vypustila dym, zvažnela a pokračovala: „Tie moje reči o tebe, no jednoducho, tetka mi za ne tak trochu vyčistila žalúdok, vlastne tak trochu viac. Už som ti spomínala, že je bosorka? Aha, tak asi nie,“ dodala, keď v Mileninej tvári nič nezachytila. „Všeličo vie,“ pokračovala Agáta napriek tomu, že Milena sa odvrátila.

„Počkaj, mám pre teba od nej odkaz. Ale to som ti už povedala. Dúfam, že to nedomocem. Je taký... čudný. Máš sa vraj konečne vrátiť do reli... doriti, neviem si spomenúť na to sprosté slovo, ale to je jedno, jednoducho sa máš spamätať a začať konečne normálne fungovať. A nemyslieť v jednom kuse na chujoviny, ani na to, prečo si tu. A už vôbec na toho hajzla, čo ťa sem dostal. Máš začať rozmýšľať, prečo sú v tebe dve ženy. Jednu musíš vyliečiť a druhú poslať do riti. Aspoň päťkrát mi zopakovala, že to je najdôležitejšie. Ja tej chujovine nerozumiem, ale ty vraj budeš. Vraj si veľmi múdra a ak ju poslúchneš, raz prídeš na to, prečo nie si na vine. Ale iba ak dovolíš svojej osprostenej hlave, aby začala myslieť. Máš s tým začať niečo robiť – a hneď, inak ti prepne a poputuješ do cvokárne. Nadobro.“

Po Agátinom nezmyselnom monológovi očakávala Milena chrapľavý smiech. Keď ani po pár minútach neprišiel, pootočila sa, aby videla Agátu do tváre. V klamaní a vymýšľaní historiek, ktoré sa nikdy nestali, bola špecialistka. Ani na chvíľu nezapochybovala, že si práve vymyslela ďalšiu. Až kým sa jej

nezahľadela do očí. Niečo v nich, v tom, ako Agáta na ňu zírala, prinútilo Milenu nemlčať, neodísť a povedať: „Väčšiu sprostosť si si už nemohla vymyslieť.“ Nebola to otázka, len konštatovanie. Vyslovila, čo si v tej chvíli nemyslela, len preto, aby sa jej zbavila.

Agáta totiž verila tomu, čo jej práve povedala. Drístrom o budúcnosti. Raz im uverila aj ona. Zo zúfalstva sa dala namotať, vyhládala vešticu, oplieskala prachy a stal sa pravý opak.

Agáta akoby čítala jej myšlienky, okamžite zareagovala. „Aj ja som si kedysi myslela, že tetkine rečičky o budúcnosti sú kraviny. Niekedy sa splnili, niekedy nie. Nedocvaklo mi prečo. Usierala som si z nej a neverila, že... Mala som.“

Tá krátka odmlka a zvláštny pohľad, ktorým sa Agáta zahľadela na ostnatý drôt nad ich hlavami, Milenu zaskočil. Na pár sekúnd ukázala Agáta inú tvár. Možno preto neodignorovala jej slová a skôr než sa otočila, aby vykročila na opačný koniec dvora, povedala: „Že ďakujem, ale vieš čo, je mi jedno, čo so mnou bude.“

„Bosorky sa nemýlia, vedela, že to povieš,“ uškrnula sa Agáta. Krivý úsmev nebol výsmechom, len kulisou k ďalším slovám. Milena pochopila, keď s náznakom smútku, empatie, spojenectva, niečoho, čo u nej ešte nikdy nezaregistrovala, Agáta dodala: „Ide o teba. Cvokáreň – alebo normálny život. Keby si si to náhodou rozmyslela, mám pre teba ešte druhú časť odkazu. Musíš začať robiť, čo si mala ako decko najradšej, a stať sa tým, čím si chcela byť vtedy. Preto si tu, vraj si tým veľmi pomôžeš a ešte viac druhým, a potom budú deti na teba hrdé. Odpustia ti. Tvoje deti.“ Slovo *tvoje* zdôraznila, potom sa otočila, odklepala z cigarety popol na dlažbu a strčila si ľavú ruku do vrecka na nohaviciach.

*Tvoje*, to jedno, jediné slovo Milenu okamžite prebralo. Odkedy ju v putách vyviedli zo súdnej siene, nemala o deťoch správy. Nikto za ňou nechodil, nikto jej nepísal, nikomu nechýbala. Zmienka o deťoch zaboľela, ako keď stúpíte bosou nohou

na sklo. Každý krok pripomenie neopatrnosť, každé Agátino slovo jej pripomenulo minulosť.

Chvíľu civela na Agátin chrbát, ako neženským, klátivým krokom kráča k vchodovým dverám, potom vyvrátila hlavu k oblohe a privrela oči. Snažila sa predstaviť si osamelé, štúple dieťa s hrubým vrkočom. Po narodení brata si začalo vytvárať vlastný svet. Hodiny, ktoré trávil s knihami, boli prechodom do iného sveta, do sveta, kam nemal nik iný prístup. Imaginárny, krásny, plný nesplniteľných snov. Bolo jeho súčasťou, aspoň na pár chvíľ, hodín, keď zalezené s knihou v ruke strácalo pojem o čase, mieste, o tom, čo každým dňom strácalo. Knihy boli najlepšími priateľkami, náplastou na bolesť, samotu a nelásku.

Vtedy, keď bola malá, aj potom, keď sa jej šťastný život odrazu začal znova meniť. Keď sa znova stávala príťažou. Jej spriahanci.

Zriekla sa ich v deň, keď prekročila väzenskú bránu. Sama si vymerala trest. Väzenie bol len prechod, zmena miesta. Trest bol odrieknuť si, čo mala rada. Deti jej vzal Vlado, slobodu sudca, to, čo ju odpúťovalo od zloby, si vzala sama. Neostalo jej nič, len telo a hlava prepchatá spomienkami na minulosť a tie sa rozpínali do obludných rozmerov, desili ju v snoch, vysmievali sa jej, keď bdela. Spomienky, zážitky a slová, slová, slová. A ústa – sprostredkovatelia zla. Otvárali sa ako tlama. Jedno zahryznutie do krku a... aké milosrdné. Nie, nemali obrie rozmery, len pluli jed a prskali vraždiace slová. Nedali sa zotrieť, dostávali sa pod kožu, do každej bunky v tele a ona im uverila.

Strhla sa na bacharkin hlas.

Volala jej meno.

Otvorila oči.

Čas vychádzky vypršal, na prázdny dvor padal súmrak. Neuviedomila si, ako dlho tam len tak stála. Pozrela na bacharku, bez slova prikývla a so sklonenou hlavou rýchlo odkráčala do budovy.